Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 21 października 1932 r. 745.

Treść numeru:

----o§o-----

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Kronika.

Stosunek Łotwy do Litwy w związku ze sprawą wileńską i kłajpedzką w ujęciu "Liet.Aidas". "Liet.Aidas" /237.X-32/: Łotewski organ wojskowy "Latvijas Kareivis" przytoczył artykuł wstępny "Lietuvos Aidasa" p.t."W sprawie stosunków z sąsiadami" i zaopatrzył go w komentarze. Według "Latvijas Kareivis" Łotwa pragnie przyjaznych stosunków ze wszystkimi sąsiadami, w tej liczbie i z Polską. Z artykułu "Liet.Aidasa" wyciąga "Latvijas Kareivis" wniosek, że dopóki Łotwa będzie utrzymywała dobre stosunki z Polską, nie może być mowy o związku nadbałtyckim. Inaczej natomiast, zdaniem "Lat. Kareivis" przedstawiałaby się sprawa, gdyby Łotwa i Estonją przyjęły stanowisko litewskie względem Polski. Wydaje się jednak, jak twierdzi "L.Kareivis", że skoro Trybunał Haski dał już Litwie satysfakcję, to stanowisko łotewskie, chociażby nawet niezupełnie wyraźne/okres inwazji Żeligowskiego dostatecznie to wykazał/nie miałoby dla Litwy decydującego znaczenia. Tak czy inaczej Wilno i Kłajpeda same przez się nie są cementem, którym mógł wzmacniać wszystkie fundamenty w gmachu Związku Państw Nadbałtyckich.Dzieje się niestety wprost przeciwnie. O ile też istota litewskiej polityki zagranicznej i interesy Litwy przejawiają się tylko w tych dwóch kwestjach, to dopóki nie zechce Łotwa zrzec się dobrych sąsiedzkich stosunków z tymi, z którymi winna ona przyjaźnie współżyć i którzy nie byli dla Łotwy źli /"L.Kareivis" ma krótką pamięć przyp."L.A."/ - bliższe stosunki z południowym sąsiadem Łotwy Litwą są widać istotnie tylko romantycznem marzeniem. Mimo wszystko Łotwa jest przekonana, że państwa nadbałtyckie oprócz swych spraw odrębnych mają jednak wspólne żywotne interesy. Może przyjść chwila, kiedy staną one w całej nagości. Życzeniem Łotyszów jest, by do tego czasu "marzenie" stało się rzeczywistością.

Czechosłowacja a Litwini pruscy. "Liet. Aidas" /237.X.32/: 12 października największy dziennik czeski "Narodni Politika", pisząc o niesprawiedliwem traktowaniu mniejszości narodowych w Niemczech, zaznaczył, że w Prusach Wschodnich jedynie w pow.tylżyckim, według statystyki oficjalnej z 7.833 dzieci 2.789 mówi po litewsku. Jednak w żadnej szkole nie wykłada się jęz.litewskiego. Tymczasem mniejszość niemiecka na Litwie korzysta z kulturalnego poparcia państwa.

Radjo kowieńskie o Wilnie. /18.X.32 r.Prel. p.Uždavinys.w jęz.litewskim/: Elta komunikuje, iż według informacyj "Vilniaus Rytojus" polskie władze oświatowe zarządziły, by do dn. 1-go listopada nauczyciele litewscy dostarczyli dowodów stwierdzających ich obywatelstwa, świadectw lojalności oraz zaświadczeń uprzedniej pracy. Ponieważ uzyskanie świadectw lojalności uzależnione jest od władz policyjnych, a posiadanie dowodów osobistych nie stwierdza jeszcze posiadania obywatelstwa polskiego, przeto zarządzenie to ma zapewne na celu pognębienie nauczycielstwa litewskiego w okupowanej Litwie.

Następnie prelegent odczytał list pewnego radjosłuchacza na temat odczytu litewskiego, wygłoszonego przez Radjo Wileńskie w dn.17 października. Agent Warszawy, mówiąc o zajęciu Wilna przez Polaków, oświadczył, że Litwa dlatego utraciła Wilno, że nie potrafiła rozwikłać sprawy stosunków polsko-litewskich. Agent Warszawy kłamie, twierdząc, że Litwini po zajęciu Wilna wypowiedzieli tam wojnę mowie polskiej. Nieprawdą jest również, że gen.Żeligowski wniósł do Wilna tolerancję, gdyż do dziś dnia w okupowanej Litwie prześladuje się język litewski.To też pięknie przemawiający po litewsku agent Warszawy całkiem zbytecznie się wysila, gdyż prawda litewska tak czy owak zwycięży.

Następnie głos zabrał literat p.Davidenas, który w przemówieniu "o prasie o Wilnie" oświadczył: Literatura romantyczna i dramatyczna najbardziej się nadaje do pracy nad realizacją idei Wyzwolenia Wilna. Literatura w każdej formie jest pierwszorzędnym czynnikiem rozwojowym w dziejach narodów. Pod względem twórczości literackiej Litwa przeżywa jeszcze stadjum poszukiwań formy i prób. Jed-

nakże próby te idą już we właściwym kierunku. Należy przypuszczać, że bliski jest ten dzień, gdy literatura litewska zdoła już sprecyzować dokładnie ideje narodu litewskiego i ustalić jego fizjognomję duchową. W pracy tej winno wziąć udział całe społeczeństwo litewskie.

/Dn.18.X.32. Komunikat Zw.Wyzw.Wilna w jęz.polskim. Prel. p.Sabalis/:Istnieją ludzie, którzy dla tych czy innych powodów wyrzekli się swej właściwej narodowości i przybrali narodowość nową. Skłonności renegackie posiadają przedewszystkiem Żydzi odznaczający się łatwością asymilacji. W Polsce i Litwie Żydzi natrafili na przyjazne warunki rozwoju, gdyż nikt ich tam nie gnębił ani prześladował. Pozatem Litwę Bóg ukarał sąsiedztwem Niemców i Prusaków. Niemcy, którzy zawzięcie torowali sobie drogę poprzez słaby mur słowiański, rozszerzyli swe wpływy także i na Litwę. Prąc następnie wgłąb Rosji Niemcy symulowali rzekome wynaradawianie się. Jednak wojna światowa i sukcesy szpiegostwa niemieckiego, czującego się na dworze carskim jak u siebie w domu dowiodły, że Niemiec zawsze Niemcem pozostanie. Dziś wiadomem jest, że Niemcy przy pomocy oręża, podstępu, zbrodni, trucizny i przemocy dążą do zapanowania nad całym światem. Nawet Boga Niemcy przerobili na swoją modłę - bo wszak "Deutschland über alles".

N o w y ł o t e w s k i p r z e d s t a w i c i e l w o j s k o w y w K o w n i e ."Liet.Aidas" /238.X.32/:Dn.19 października przybył do Kowna nowy łotewski attaché wojskowy płk.Kocinsz.

S p r a w a w y m i a n y w i ę ź n i ó w m i ę d z y P o l s k ą a L i t w ą ."L.Žinios" /238/:Pisma polskie donoszą, że Litwa akceptowała nową listę więźniów, których się wymieni na więźniów polskich. Obecnie toczą się rokowania co do miejscowości, w której się dokona wymiana. Rokowania będą zakończone w b.m.W początkach listopada nastąpi wymiana.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"L i e t u v o s Ž i n i o s" o p o g ł o s k a c h w s p r a w i e t a r ć w ł o n i e p a r t j i l u d o w c ó w ."Liet. Žinios" Nr.239 z 19.X.1932 r. Art.p.t."W sprawie"sensacyj"politycznych dni ostatnich". Streszczenie:

W ostatnich czasach po zebraniu partji ludowców pewna część prasy i zainteresowane jednostki zaczęły ogłaszać "sensacje". Nie ulega wątpliwości, że "sensacje" obmyślone zostały w wyraźnym celu. Są to środki walki politycznej. Mimo wszelkich plotek, jakie się rozpuszcza o ludowcach, partja liaudininków nie zboczy ze swej drogi. Stanowisko ludowców jest wyraźne. Nikt inny, jak tylko ludowcy stali na czele komitetu Ocalenia Litwy, gdy groziło jej niebezpieczeństwo ze strony militaryzmu polskiego. W żadnym wypadku nie opuszczali ludowcy rąk! W wyniku tego Litwa jest niepodległa. W przyszłości ludowcy równie mocno stać będą na swem stanowisku.

Żadnego rozłamu w partji ludowców nie było. Ten i ów członek może z partji wyjść. Jest to drobnostka, gdyż ludzie, którzy ustępują są już siłą rzeczy ludowcom niepotrzebni.

K r o n i k a .

M a n e w r y s t r z e l c ó w w K r a j u K ł a j p e d z k i m ."Dzień Kow."/237.X.32/: 16 października w pow.Pogiegie odbyły się manewry strzelców, na które przybył z Kowna dowódca Związku strzelców płk. Kalmantas.

N o w e o r g a n i z a c j e ."Dzień Kow." /237.X.32/:Komisja dla regestracji towarzystw w tych dniach zalegalizowała statuty nast. nowozałożonych organizacyj: t-wa dla spraw emigrantów rosyjskich w Litwie, kowieńskiego t-wa właścicieli domów na Zielonej Górze, związku pracowników kinoteatrów w Litwie, t-wa "Kneses-Isroel" i t-wa muzyków postępowych w Litwie.